

ת"פ 58553/06/21 - מדינת ישראל נגד חיים זוננאשוילי, מתתיהו ברץ

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 58553-06-21 מדינת ישראל נ' זוננאשוילי(זיו) ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופטת אפרת פינק המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד שגיא שגב
נגד הנאשמים		1. חיים זוננאשוילי ע"י ב"כ עוה"ד מיכאל כרמל 2. מתתיהו ברץ ע"י ב"כ עוה"ד שי שורר

גזר דין

מבוא

1. הנאשמים הורשעו, לפי הודאותיהם בכתבי אישום מתוקנים, בעבירות כדלקמן:
נאשם 1 - בעבירה של יבוא סם, לפי סעיף 13 יחד עם סעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג - 1973.
נאשם 2 - בעבירה של סיוע ליבוא סם, לפי סעיף 13 יחד עם סעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.
לפי עובדות כתבי האישום המתוקנים, נאשם 1 ביקש לאתר אדם לצורך יבוא סמים לישראל דרך אתיופיה ולצורך כך שלח הודעה שעניינה הצעת עבודה באפליקציית טלגרם בקבוצה בה היה פעיל ארז מצורו (להלן - "ארז"). לאחר שארז השיב בחיוב להודעה, הבהיר לו נאשם 1 כי מהות העבודה היא העברת מזוודות אל תוך ישראל. עוד מיוחס, כי ביום 11.2.21 התקשר נאשם 2 לארז וגרם לו להאמין כי הוא משוחח עם נאשם 1. במסגרת השיחה הסביר נאשם 2 לארז על אופן יבוא הסם לארץ, תוך שימוש במילים "אבנים יקרות" ו-"הלומים" כתחליף למילה סם. בין היתר, הסביר לו על רכישת כרטיסים, משך השהייה ביעדים מחוץ לישראל, אופן קבלת המזוודות, העברתן לישראל, התמורה עבור ההעברה והוצאות נוספות. בהנחיית הנאשמים, טס ארז לוינה ביום 30.5.21, שהה במלון עד ליום 1.6.21, ולאחר שעדכן את נאשם 1 בפרטי המלון ומספר החדר, העביר נאשם 1 את הפרטים לנאשם 2. בהמשך לכך, הגיע נאשם 2 מאתיופיה לוינה ביום 31.5.21, פגש את ארז במלון, והעביר לו שלוש מזוודות, שבכל אחת מהן פלטה עטופה בנייר כסף אשר הוסלקה בדופן כפולה. ביום 4.6.21 בשעה 23:30 או בסמוך לכך, נחת ארז בישראל כשהוא נושא את המזוודות ובתוכן הסם.
כתב האישום המתוקן בעניינו של נאשם 1 מוסיף ומייחס כי בכל פלטה היה סם מסוכן מסוג Methamphetamine במשקל כולל של 5679.32 גרם.
עמוד 1

כתב האישום המתוקן בעניינו של נאשם 2 מייחס כי בכל פלטה היה סם מסוכן, ואף שחשד כי מדובר בסם, נמנע מלברר זאת, כמו גם את סוג וכמות הסם.

2. לפי הסדר הטיעון, נאשם 1 הופנה לשירות המבחן לעריכת תסקיר בעניינו, תוך שהצדדים יהיו חופשיים בטיעוניהם.

לפי הסדר הטיעון בעניינו של נאשם 2, הוא הופנה לשירות המבחן לעריכת תסקיר בעניינו, תוך שהוסכם כי התביעה תעתור לעונש ראוי של מאסר לתקופה של 15 חודשים בפועל, מאסר על תנאי וקנס, וההגנה תהיה חופשית בטיעוניה.

3. להשלמת התמונה יצוין, כי כתב אישום נפרד הוגש נגד ארז, המעורב הנוסף בפרשה, וזאת במסגרת ת"פ 58603-06-21. גם כתב האישום המתוקן נגד ארז אינו כולל את סוג הסם ומשקלו, בדומה לכתב האישום בעניינו של נאשם 2. ארז הורשע לפי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה של סיוע ליבוא סם מסוכן. בית המשפט (כב' השופטת מרב גרינברג) גזר עליו ביום 20.2.23, מאסר לתקופה של 9 חודשים שיבוצע בדרך של עבודות שירות, תוך סטייה ממתחם העונש ההולם לאור סיכויי שיקום גבוהים והימצאותו בעיצומו של הליך השיקום.

תסקירי שירות המבחן בעניין נאשם 1

4. כאמור, נאשם 1 הופנה לשירות המבחן, בהתאם להסדר, והוגשו שני תסקירים בעניינו.

5. בתסקירו מיום 8.12.22, ציין שירות המבחן כי הנאשם בן 47, נחשף להתנהגויות עברייניות בגיל צעיר ונעדר רצף תעסוקתי, מלבד עבודה כמחסנאי במשך כ-4 שנים. הנאשם תיאר כי אחיו היה מכור לסמים ונגמל, והוא אינו מקיים עמו קשר. אביו של הנאשם נפטר בגיל צעיר כתוצאה מסיבוכי מחלות שנגרמו על רקע שימוש לרעה באלכוהול. כן תיאר כי אביו לא עבד ונהג באלימות כלפי אמו. כן תיאר אלימות מילולית של אביו כלפיו והזנחה מצדו, אשר הובילה אותו לנהל אורח חיים הישרדותי ולהיחשף לגורמים שוליים. לנאשם ולבת זוגו מזה 23 שנים, בת משותפת, והוא היווה דמות אב לבנותיה הבוגרות של בת הזוג. את השימוש בסמים מגיל 18 הסתיר מסביבתו, לרבות בת זוגו, שגילתה על כך לאחרונה, הגיבה על כך באכזבה וכעס, וביקשה שיחל בהליך גמילה.

הנאשם שולב, במסגרת הליך המעצר, בטיפול בהתמכרויות ב"קהילת הדרך", והוא שהה בקהילה החל מחודש מרץ 2022. הנאשם חווה את התהליך כהזדמנות ראשונה לטפל בעצמו, השתלב במהירות, והביע מוטיבציה לטיפול. בתסקיר הראשון צוין כי הנאשם מצוי בשלבים ראשוניים והגנתיים של הכחשה, לצד תהליך של פיתוח מודעות לדפוסי המרמה וההתמכרות המאפיינים את אורח חייו. נמסר עוד, כי הנאשם עומד במטלות ובציפיות בשלב הטיפולי בו הוא נמצא, וכי הוא עתיד לסיים את הטיפול בקהילה ולהשתלב בהוסטל להמשך טיפול.

עוד הוסיף שירות המבחן, כי הנאשם לקח אחריות על ביצוע העבירה מושא כתב האישום, כשברקע עומד שימוש בסמים מסוג קריסטל וקוקאין. הנאשם אף הביע חרטה על מעשיו, גילה הבנה לסכנות הכרוכות בביצוע העבירה, ותיאר רצון לפתוח פרק חדש בחייו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם זקוק לטיפול מעמיק בהתמכרותו ובדפוסי התנהגותו, וכי לאור ההכרה בנזקקות, הבעת נכונות לשינוי והתמדתו במסגרת הטיפולית, הוא נמצא בשיאו של הליך טיפולי שבכוחו להיטיב עמו ולהשיבו למסלול חיים מתפקד. לפיכך, ועל מנת שלא לקטוע את ההליך הטיפולי שבכוחו להפחית סיכון

להישנות עבירות ולסייע לנאשם להבין את השלכות מעשיו, המליץ שירות המבחן לסיים ההליך בהטלת צו מבחן למשך שנה.

6. בשל המלצת שירות המבחן לאפשר את המשך ההליך הטיפולי, ועל מנת שמלוא התמונה תהיה בפני בית המשפט בעת גזירת הדין, נדחה הטיעון לעונש בעניינו של הנאשם, והוגש תסקיר משלים.

7. בתסקיר המשלים מיום 4.6.23, תיאר שירות המבחן, כי הנאשם סיים בהצלחה את הליך הטיפול ב"קהילת הדרך", עבר להמשך טיפול בהוסטל בכרמיאל בחודש דצמבר 2022, במסגרתו שולב בעבודה בחברת "גלובל טכניון בכרמיאל", וסיים את הטיפול בקהילה ביום 1.6.23. הוא השתלב במסגרת ללא קשיים בולטים, הסתגל במהירות בעבודה, ולמד כיצד לדאוג לצרכיו האישיים. דווח עוד כי הנאשם מילא תפקיד סגן רכז שדרש ממנו להציב גבולות לעצמו ולאחרים, וכי לקח חלק פעיל בקבוצות טיפוליות. שירות המבחן ציין כי חל שינוי משמעותי ביחסי הנאשם עם משפחתו, וכי החליף דפוסים של הסתרה, מניפולטיביות ושקרים במעורבות, אכפתיות וכנות. להתרשמות שירות המבחן, חלה הטבה משמעותית במצבו של הנאשם, והוא מביע מוטיבציה פנימית להמשך הטיפול ולשימור השינוי שעבר. לאור האמור, העריך שירות המבחן כי הסיכון להישנות ביצוע עבירות דומות פחת. מכאן, ועל מנת לאפשר את המשך הליך השיקום במסגרת אמבולטורית, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה, וצו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות, לצד מאסר על תנאי.

תסקירים וחוות דעת "התחלה חדשה" בעניין נאשם 2

8. גם נאשם 2 הופנה לשירות המבחן, בהתאם להסדר, והוגשו שלושה תסקירים בעניינו.

9. בתסקירו מיום 1.1.23, ציין שירות המבחן כי הנאשם בן 40, יליד רוסיה, עלה לישראל בגיל 9 עם משפחתו, נשוי ואב לילד בן 5. הנאשם עובד בחברה לפיתוח כלי טיס בלתי מאוישים, ומתגורר בתל אביב עם משפחתו. הנאשם מסר לשירות המבחן, כי לא ידע על הברחת הסמים, האמין כי מדובר ביהלומים, ולא התעוררו בו ספקות. הוא ביטא צער על מעשיו, ומסר כי פעל באופן פזיז בהימנעותו מבידוק מעמיקה. עוד ציין כי פנה באופן וולונטרי למרכז "התחלה חדשה" והשתלב בטיפול. מרכז "התחלה חדשה" דווח לשירות המבחן כי הנאשם שולב בטיפול פרטני והמליץ על המשך הטיפול. שירות המבחן התרשם כי הנאשם ניהל אורח חיים נורמטיבי, אולם התקשה לשתף במידע שסייע בהבנת התנהלותו במעשי העבירה ובביטוי רגשי והתבוננות פנימית. כן התרשם שירות המבחן כי קיים סיכון מסוים להישנות התנהגות עוברת חוק. מכאן, ועל מנת לאפשר את המשך ההליך הטיפולי במרכז "התחלה חדשה", המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם מאסר בדרך של עבודות שירות וצו מבחן.

לפי דו"ח מצב טיפול ממרכז "התחלה חדשה", לנאשם מוטיבציה גבוהה לטיפול והוא משתף פעולה באופן מלא. לאור התרשמות צוות המרכז כי הנאשם נתרם מהטיפול, הומלץ לדחות את הדין ולאפשר את המשך הטיפול.

10. על מנת לאפשר גם לנאשם זה להתקדם בהליך הטיפולי, נדחה הטיעון לעונש גם בעניינו, והוגש תסקיר משלים.

11. בתסקיר המשלים מיום 2.4.23, צוין כי מרכז "התחלה חדשה" דיווח על המוטיבציה של הנאשם לטיפול, ההתקדמות בטיפול והצורך בהעמקתו. הצוות המקצועי במרכז "התחלה חדשה" המליץ על המשך הטיפול למשך שנה נוספת. להערכת שירות המבחן, נוכח המוטיבציה של הנאשם להמשך טיפול והתקדמותו, השילוב בטיפול יאפשר לו להרחיב תובנות ביחס למעשיו ולהתנהלותו ומכאן כי הצלחת הטיפול

עשויה להפחית סיכון להישנות עבירות. לפיכך, שירות המבחן שב על המלצתו מתסקירו הקודם.

12. הוגשה גם חוות דעת של מרכז "התחלה חדשה" מיום 17.4.23, שלפיה הנאשם שולב בהליך טיפול פרטני שיסייע לו בעיבוד רגשי של ביצוע העבירה. צוין גם, כי הנאשם החל את הטיפול החל בחודש ספטמבר 2022, והוא הביע מוטיבציה גבוהה לטיפול. המטפלות במרכז המליצו על המשך הטיפול, לצורך הבנת המניעים למעשיו והפחתת רמות החרדה. לפיכך, המליץ צוות המרכז על המשך הטיפול למשך שנה, וכן על הטלת עונש שיקומי צופה פני עתיד.
13. תסקיר שלישי ואחרון בעניינו של הנאשם הוגש ביום 30.5.23. בהתאם לתסקיר, הנאשם מתמיד בטיפול במרכז "התחלה חדשה", ומביע מוטיבציה לטיפול. הצוות הטיפולי במרכז שב והמליץ על המשך הטיפול למשך שנה נוספת. שירות המבחן חזר על המלצתו כי יוטל על הנאשם צו מבחן ועל המשך הטיפול במרכז "התחלה חדשה", וכן על בדיקת התאמתו לביצוע מאסר בדרך של עבודות שירות.

ראיות לעונש

14. התביעה הגישה חוות דעת לעניין השפעות הסם. לפי חוות הדעת, מתאמפטמין הוא סם ממריץ, שהשפעותיו כוללות שכרון, אגרסיה, דכאון, פסיכოזה, דיכוי תיאבון, אופוריה, דחק, מרץ, פרנויה, הפרעות התנהגותיות, ובטחון עצמי מוגבר. כן עולה מחוות הדעת, כי ניתן לצרוך את הסם במגוון דרכים, לרבות שאיפה, בליעה, הזרקה ועישון (ע/ת2).
15. מגיליון המרשם הפלילי של נאשם 1 עולה כי עברו הפלילי כולל 16 הרשעות קודמות, אחת מהן התיישנה, האחרונה שבהן משנת 2019, בגין אירוע משנת 2014. נאשם 1 הורשע בעבירות אלימות, רכוש, ועוד, וכן בעבירת סמים (ע/ת1).
16. בעניינו של נאשם 2, העיד לעונש מנכ"ל חברת דאון ווינד בע"מ, בה הוא מועסק כאיש כספים. החברה עוסקת בתחום כלי טיס מאוישים מרחוק, והיא עובדת עם התעשיות הביטחוניות והמשטרה. בעדותו מסר המנכ"ל, כי נאשם 2 מגיע לעבודה בזמן, מבצע את עבודתו נאמנה, ומקבל משוברים חיוביים. כן מסר, כי אינו יודע אם ניתן יהיה לקלוט אותו לעבודה בחברה פעם נוספת אם יאלץ לעזוב.

טיעון לעונש

17. בעניינו של נאשם 1, טען בא כוח התביעה, כי יש לקחת בחשבון בקביעת העונש ההולם את הנסיבות הבאות: הוא נמצא בראש ההירארכיה של התכנית העבריינית והוא גייס את נאשם 2 והנחה אותו; העבירה נפרסה על פני ארבעה חודשים, דרשה תכנון ארוך טווח, ניהול, השקעה ומשאבים; לצורך גיוס האנשים היה צורך בהיערכות, לרבות גישה לסמים וקשרים עברייניים; המדובר ביבוא דרך שתי מדינות ומכאן שנדרשה תעוזה גבוהה; המדובר ביבוא סמים קשים מסוג מתאמפטמינים במשקל של 5679.32 גרם, ופוטנציאל הנזק גבוה.
- מכאן, ולאור מדיניות הענישה, טען כי מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 1 נע בין מאסר לתקופה של 56 חודשים ובין מאסר לתקופה של 72 חודשים, לצד ענישה נלווית.

עוד טען כי בקביעת העונש ההולם בעניינו של נאשם 1, יש לקחת בחשבון בתוך המתחם את הנסיבות הבאות: אין ראיות ממשיות להתמכרותו; הנאשם העלה טענות בפני שירות המבחן הסותרות את נסיבות כתב האישום לעניין תפקידו במערך; נסיבות ביצוע העבירה מלמדות כי הוא תפקד ברמה גבוהה, ומכאן שאין די בשיקומו; לנאשם עבר פלילי מכביד, לרבות הרשעה בחו"ל שניתן להגישה ולהתחשב בה; הנאשם הודה במיוחס לו ונטל אחריות על מעשיו; תסקירי שירות המבחן מלמדים על ההליך הטיפולי אליו נרתם הנאשם.

עוד ציין, כי לא ניתן להשוות בין נאשם 1 והמעורבים האחרים שנסיבותיהם מקלות יותר - הם הורשעו בסיוע בלבד ונסיבותיהם האישיות אינן כוללות עבר פלילי.

עם זאת טען, כי למרות עברו הפלילי של נאשם 1, יש לקבוע עונש במחצית המתחם, בעיקר בשל המלצת שירות המבחן, הכולל מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס.

18. בעניינו של נאשם 2 טען בא כוח התביעה, כי יש לקחת בחשבון בקביעת מתחם העונש ההולם את הנסיבות הבאות: חלקו של נאשם זה משמעותי יותר מארז, אף שאינו ראש הפירמידה ההירארכית; הוא היה שותף לחבירה בצוותא לביצוע עבירות סמים חמורות של יבוא סמים לישראל.

לטענתו, בנסיבות אלו, מדיניות הענישה הנוהגת, כוללת עונש ראוי של מאסר לתקופה של 24 חודשים, וזאת בדומה לענישה המתאימה לביצוע העבירה המוגמרת. כן טען, כי הענישה הראויה, לה עותרת התביעה, היא נמוכה ביחס למקובל, וכי גם בהיעדר ציון סוג הסמים והיקפם, יש בכל זאת לקבוע מתחם על יסוד העבירה ונסיבותיה.

כן הוסיף וטען, כי יש לקחת בחשבון את נסיבותיו האישיות של נאשם 2 בתוך המתחם: הוא הודה במיוחס לו וביטא צער על הסתבכותו הפלילית; מהתסקיר הראשון עולה קושי של הנאשם ביחס לאופן שבו הוא מציג עצמו וקבלת אחריות מלאה על ביצוע העבירה. מכאן העריך שירות המבחן כי ישנו סיכון להתנהגות עוברת חוק; התסקיר השני מלמד על התקדמות בהליך הטיפול במסגרת "התחלה חדשה", אולם הנאשם עדיין מתקשה לקחת אחריות מלאה ומרחיק עצמו מהסיוע שנתן ליבוא סמים לישראל.

מכאן טען, כי יש לאמץ את הענישה ההולמת שהתביעה עתרה לה.

19. בא כוח נאשם 1 טען, לעומת זאת, כי אין לקחת בחשבון נסיבות שאינן מפורטות בכתב האישום, כמו למשל כי נאשם 1 עמד בראש ההירארכיה העבריינית או כי גייס את נאשם 2. עוד טען כי יש לקחת בחשבון בקביעת מתחם העונש כי התביעה לא הניחה תשתית בדבר החומרה של תצורות שימוש שונות בסם, או בדבר שוויו.

לטענתו, בנסיבות העניין יש לקבוע מתחם הנגזר מעניינם של המעורבים האחרים, והוא כולל מאסר הנע בין תקופה של 30 חודשים ובין תקופה של 60 חודשים. עוד טען, כי המתחם שהתביעה עתרה לו מחמיר מדי, והוא מבוסס על פסיקה הכוללת כמויות גדולות בהרבה מאלו המיוחסות לנאשם 1, ואף נסיבות מחמירות יותר.

עוד טען בא כוח נאשם 1 כי יש לקחת בחשבון את המידע העולה מתוך תסקירי שירות המבחן, ובין היתר: הוא עבר הליך גמילה בקהילה סגורה ובהוסטל, ולמעשה, הצליח לראשונה בחייו לעבור הליך שיקומי ארוך וממושך, שגמל אותו מסם מסוג קריסטל ומהימורים; נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם הובילו אותו לשימוש בסמים, הסתרה ומניפולטיביות; הוא היה עצור במשך כ-9 חודשים, ולאחר מכן שהה בקהילה סגורה במשך 9 חודשים נוספים, וכן בהוסטל במשך 6 חודשים; עברו הפלילי ישן וגם לא ניתן להתחשב ברישום שביקשה התביעה להגישה מחו"ל, שכן אינו עומד בתנאי הקבילות הנדרשים.

לטענתו, שיקום כה משמעותי בקהילה סגורה מצדיק חריגה ממתחמי הענישה והטלת ענישה שיקומית, שגם אם אינה כהמלצת שירות המבחן, היא כוללת מאסר בדרך של עבודות שירות וצו מבחן ממושך.

20. בא כוח נאשם 2 טען, כי יש לקבוע את מתחם העונש ההולם על יסוד נסיבות ביצוע העבירות, ובכללן: אין בכתב האישום ייחוס של ביצוע בצוותא; הנאשם היה מסייע בלבד וברף הנמוך ביותר. נאשם 1 היה הגורם המוביל, וחלקו של הנאשם אף קטן מחלקו של ארז; להבדיל מארז, הנאשם לא היה מעורב בתכנון המוקדם; הסמים נתפסו בסופו של דבר ומכאן שהנזק נחסך; בעניינו של הנאשם, מדובר בסמים לא ידועים ובכמות לא ידועה, ומכאן שאין לייחס לו את החומרה שבנגע הסמים. ממילא, הוא לא ידע על הנזק שייגרם.

לטענת בא כוח נאשם 2, מתקיימות כאן נסיבות המצדיקות סטייה מהמתחם והטלת ענישה שיקומית: הנאשם הודה במיוחס לו, נטל אחריות על מעשיו והביע צער. בכך הוביל לחסכון משמעותי בשמיעת עדויות; הוא שיתף פעולה באופן מלא עם רשויות אכיפת החוק; שירות המבחן המליץ על ענישה שיקומית לאחר שהלה נטל חלק בהליך טיפולי מוצלח במשך חודשים רבים; הנאשם עבר כברת דרך והוא מצוי עמוק בתוך הליך השיקום; להערכת שירות המבחן, הליך הטיפול עשוי להפחית הסיכון, ומכאן שיש להעמידו בצו מבחן. עונש של מאסר בפועל יסכל את הליך השיקום ויפגע בו ובמשפחתו; הנאשם נשוי, אב לילד בן 5, נעדר עבר פלילי, בעל תעודת בגרות מלאה, ועבד בבנק עד האירוע; הנאשם שימש כלוחם בסיירת צנחנים וביצע שירות מילואים פעיל עד האירוע; כתוצאה מהרשעתו נגרם לו נזק, שכן לא יוכל לשוב לעבוד במוסדות פיננסיים, ושירות המילואים הפעיל הופסק; הנאשם היה נתון במעצר במשך למעלה מחודשיים וכן במעצר בפיקוח אלקטרוני במשך כחמישה חודשים.

כן טען, כי יש להטיל על נאשם 2 ענישה שיקומית גם בשל עיקרון השוויון, ומשום שעל ארז הוטל מאסר בדרך של עבודות שירות לצד צו מבחן בסטייה ממתחם העונש ההולם.

21. בדברו האחרון הוסיף נאשם 1, כי הוא אסיר תודה על התהליך השיקומי שעבר, על אף הקושי שהיה כרוך בו, וכי חייו השתנו בעקבותיו, ועתה הוא אינו עוסק בסמים או בפשיעה, ומסייע לזולת.

נאשם 2 הוסיף בדברו האחרון, כי הוא מקבל אחריות מלאה על מעשיו, מבין את חומרתם בעקבות ההליך הטיפולי, ואת הנזק שנגרם למשפחתו ולסביבתו הקרובה.

דין

קביעת מתחם העונש ההולם

22. בקביעת מתחם העונש ההולם את המעשים המיוחסים לנאשמים, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי הנפגע מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ביחס למעשים אלו, ובנסיבות ביצוע העבירה.

23. בביצוע עבירות של יבוא סם וסיוע ליבוא סם, פגעו הנאשמים בערכים החברתיים של שמירה על בריאות הציבור, ועל שלומו הפיזי והנפשי מפני נזקים הנגרמים כתוצאה משימוש בסמים. לעבירה של יבוא סמים נלווית חומרה יתרה, שכן יש בה כדי להרחיב את מעגל המשתמשים והמכורים ולסכן את שלום הציבור (ע"פ 7757/21 **מרזוקי נ' מדינת ישראל** (24.5.22)). יתר על כן, והגם שלא יוחס לנאשמים ביצוע בצוותא, עובדות כתבי האישום מלמדות על חבירה של מספר אנשים לצורך יבוא מתוכנן של סמים לישראל.

נאשם 1 היה הרוח החיה מאחורי ההתארגנות, והוא זה שפנה לארז וגייס אותו. מכאן, כי במעשיו פגע בערכים החברתיים המוגנים ברף גבוה. חלקו של נאשם 2 ביחס אליו - קטן יחסית. ארז מצדו ביצע את היבוא עצמו, בעוד שנאשם 2 הסביר לו על התהליך והעביר את הסמים לידי. אכן, עובדות כתב האישום אינן מלמדות כי נאשם 1 הוא שגייס את נאשם 2, אולם נאשם 1 הודה בעבירה של יבוא סם, בעוד לנאשם 2, כמו גם לארז, יוחסה אך עבירה של סיוע ליבוא סם, וחלקם, לפי עובדות כתב האישום - קטן יותר, כאמור.

חומרת מעשיו של נאשם 1 נלמדת גם מסוג הסם המיובא - כפי שעולה מחוות הדעת שהגישה התביעה - וכן מהיקף היבוא, כפי שפורט בכתב האישום בעניינו. המדובר ביבוא של סמים קשים מסוג מתאמפטמינים במשקל נכבד של 5679.32 גרם, ומכאן כי פוטנציאל הנזק גבוה ביותר, גם אם הסמים נתפסו, בסופו של דבר.

24. על מדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה של יבוא סמים המיוחסת לנאשם 1, ובנסיבות המתוארות בכתב האישום, ניתן ללמוד מהפסיקה הבאה:

- **עניין מרוזקי**, הנזכר - בגין יבוא של כ-3 ק"ג סם מסוג מתאמפטמין, נקבע מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 28 חודשים ובין מאסר לתקופה של 40 חודשים, והוטל על הנאשם, בסופו של דבר, מאסר לתקופה של 28 חודשים. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם;

- ע"פ 2038/21 **אלזס נ' מדינת ישראל** (11.5.23) - בגין יבוא של 13,189 טבליות MDMA וכן MDMA במשקל של 1,301 גרם, נקבע מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 24 חודשים ובין מאסר לתקופה של 42 חודשים, והוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 18 חודשים. בית המשפט העליון אימץ את הסכמת הצדדים בערעור, ובסופו של דבר הוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 11 חודשים;

- ע"פ 4536/21 **פרץ נ' מדינת ישראל** (4.11.21) - בגין יבוא של סם מסוג מתאמפטמין במשקל 1.865 ק"ג, נקבע מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 21 חודשים ובין מאסר לתקופה של 48 חודשים, והוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 16 חודשים, בחריגה מהמתחם בשל סיכוי ממשי לשיקום. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם;

- ע"פ 2723/20 **עמיאל נ' מדינת ישראל** (6.8.20) - בגין יבוא של סם מסוג MDMA במשקל של כ-2 ק"ג וסם מסוג קוקאין במשקל של כ-900 גרם נקבע מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 30 חודשים ובין מאסר לתקופה של 60 חודשים. הוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 16 חודשים בחריגה מהמתחם, בשל הליך שיקומי שעבר. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם;

- ע"פ 1901/19 **אסולין נ' מדינת ישראל** (31.5.20) - בגין יבוא MDMA במשקל של כ-10 ק"ג, נקבע מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 54 חודשים ובין מאסר לתקופה של 90 חודשים, והוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 54 חודשים. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם;

25. בעניינו של נאשם 1, יש לשקול במסגרת נסיבות ביצוע העבירה, לחומרה - את התכונן המקדים שנדרש לביצוע העבירה, כי מספר מעורבים חברו יחד לביצועה, וכן את תפקידו המרכזי בקידום הביצוע. כן יש לשקול, כי הנזק הפוטנציאלי מביצוע העבירה הוא חמור. לקולה יש לקחת בחשבון, כי הנזק לא התרחש בפועל, וכי הנאשם לא השתתף בעצמו בהבאת הסמים לישראל.

26. בעניינו של נאשם 2, לעומת זאת, כתב האישום המתוקן אינו כולל את כמות הסם או את סוגו. כל זאת, בעוד שמתחמי ענישה בעבירות סמים נקבעים, בין היתר, בהתבסס על סוג הסם ומשקלו. מכאן, שישנו קושי ממשי בהסקת הענישה המקובלת במקרים דומים וקביעת מתחם עונש ראוי על יסוד אלו. כל שניתן, אפוא,

הוא להתרשם ממתחמי ענישה ביחס ליבוא של כמויות מגוונות של סמים מסוגים שונים.

- כפי שכבר פורט, ביבוא של סמים מסוג מתאמפטמינים במשקל הנע סביב מספר ק"ג קובעים לרוב בתי המשפט מתחמים המתחילים במאסר לתקופה של 24 חודשים ומסתיימים בתקופות שונות, בהתאם למשקלי הסמים ונסיבות נוספות;

- ביבוא מתאמפטמינים בכמויות קטנות, נקבעו מתחמים הנעים בין מאסר לתקופה של 12 חודשים ובין מאסר לתקופה של שנתיים (ראו, למשל: רע"פ 3569/20 **אלטאראוס נ' מדינת ישראל** (7.6.20) - שם הוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 22 חודשים, בגין קשירת קשר ויבוא של מתאמפטמין במשקל של כ-50 גרם; ע"פ 8340/14 **לביא נ' מדינת ישראל** (10.3.15) - שם הוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 12 חודשים בגין יבוא סם בכמות של כ-200 טבליות MDMA, וכן סחר בסם בכמות של 36 טבליות; ת"פ 15457-09-18 **מדינת ישראל נ' קונובלוב** (10.8.20) - שם הוטל על הנאשם בחריגה מטעמי שיקום מאסר לתקופה של 9 חודשים בדרך של עבודות שירות בגין יבוא 13 טבליות MDMA, 4.77 גרם אבקת MDMA, 2.7904 גרם דימתילטריפטאמין, וסמים נוספים).

27. בעניינו של נאשם 2 יש ליתן משקל, אפוא, בקביעת מתחם העונש ההולם, גם להיעדר פירוט סוג הסם וכמותו בכתב האישום המתוקן, וכן לרמת המודעות של נאשם 2, הכוללת עצימת עיניים מלברר אם מדובר בסם, אף שחשד בכך. מכאן, שגם אין מקום לקבוע מתחם עונש התואם דווקא את הענישה הנוהגת במקרים הכוללים יבוא של סמים קשים בכמות גדולה במודעות מלאה באשר ליבוא הסמים, כפי שנעשה בעניינו של נאשם 1.

28. כאן המקום להדגיש, שלא כעמדת התביעה, כי הרשעה בעבירה של סיוע בלבד, לרוב, תוביל להטלת עונש נמוך משמעותית מהעבירה המוגמרת, והכל תלוי בתפקידו של כל אחד מהמעורבים (לפערי ענישה בין עבירה מוגמרת לעבירה של סיוע, ראו, למשל, ע"פ 3543/07 **שוסטר נ' מדינת ישראל** (7.8.07); כן השוו: ע"פ 5206/98 **עבוד נ' מדינת ישראל**, פ"ד (נב) 185 (4) (14.10.98)). במקרה הנדון, כאמור, חלקו של נאשם 2 קטן מחלקו של נאשם 1, ודומה יותר לחלקו של ארז, שבעניינו נקבע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר לתקופה של 12 חודשים ובין מאסר לתקופה של 24 חודשים. יתר על כן, לא זו בלבד שפעלו שני אלו כמסייעים בלבד אלא ששניהם לא הואשמו בסיוע ליבוא סם מסוים וגם לא כמות מסוימת.

29. לפיכך, במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה לצורך קביעת מתחם עונש הולם, יש לקחת בחשבון, לחומרה, כי נאשם 2 לקח חלק בהתארגנות של מספר אנשים המעורבים כולם בביצוע העבירה, ותוך תכנון מראש. לקולה יש ליתן משקל לייחוס עבירה של סיוע ליבוא להבדיל מיבוא ממש, לאי ידיעת סוג וכמות הסם, אף כי חשד שמדובר בסם, ולאי השתתפותו של הנאשם במישרין בהבאת הסמים עצמם לישראל.

30. מכאן, לאור מדיניות הענישה הרלוונטית לעבירות של יבוא סם, והנסיבות המתוארות, מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 1 נע בין מאסר לתקופה של 30 חודשים ובין מאסר לתקופה של 60 חודשים, לצד מאסר על תנאי וקנס הולם.

באשר לנאשם 2, לאור מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות ביצוע העבירה, מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה של 12 חודשים ובין מאסר לתקופה של 24 חודשים, לצד מאסר על תנאי וקנס הולם.

האם יש מקום לסטות ממתחמי העונש?

31. לפי סעיף 40ד לחוק העונשין, בית המשפט רשאי לסטות ממתחם העונש ההולם, אם הנאשם השתקם

או שיש סיכוי של ממש כי ישתקם. על בית המשפט לקחת בחשבון, במסגרת ההחלטה אם לסטות ממתחם העונש ההולם, בין היתר, את חומרת העבירה, נסיבותיו האישיות של הנאשם, הסיכון להישנות עבירות וטיבו של הליך השיקום (ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.18); ע"פ 1903/13 **עיאשה נ' מדינת ישראל** (14.7.13); רע"פ 7527/12 **הזייל נ' מדינת ישראל** (23.10.22)). נפסק, כי סטייה ממתחם העונש משיקולי שיקום תהא מוצדקת כאשר ישנו פוטנציאל שיקומי גבוה, וכי על מנת להעריך את סיכויי השיקום, יש לשקול, בין היתר, את המוטיבציה שהפגין הנאשם, הליך גמילה, השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים ואינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ודרכי חשיבה (ע"פ 126/22 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.4.22); ע"פ 1288/17 **מדינת ישראל נ' שנהר** (3.10.17)).

32. עוד נקבע, כי חרף חשיבות השיקום, אין שיקול זה עומד לבדו, ובעת גזירת העונש יש להתחשב במכלול האינטרסים (ע"פ 126/22, לעיל). ככל שהעבירה המיוחסת לנאשם חמורה יותר, גובר הנטל להציג לבית המשפט הליך שיקומי מתקדם או סיכוי מובהק יותר לשיקום, על מנת להצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם, ומקל וחומר סטייה משמעותית מהמתחם (ע"פ 9036/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.1.20)).

33. העבירה של יבוא סם היא עבירה חמורה, ובנסיבות העניין, הכוללות יבוא של מעל 5 ק"ג סמים מסוג אמפטאמינים, מתחמי הענישה כוללים עונשי מאסר משמעותיים. עם זאת, עיון בפסיקה מגלה, כי גם במקרים דומים, ניתן למצוא סטיות משמעותיות ממתחמי הענישה, עד כדי הפחתה משמעותית בעונשי מאסר, או אפילו הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות, והכל תלוי בנסיבות העניין.

- כך למשל, בת"פ (מחוזי, מרכז) 7408-03-20 **רם נ' מדינת ישראל** (6.3.23) - נקבע בגין יבוא של 26,656 טבליות MDMA, מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 48 חודשים ובין מאסר לתקופה של 78 חודשים, אולם משיקולי שיקום הוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות. ערעורו של הנאשם תלוי ועומד (ע"פ 3006/23);

- בת"פ (מחוזי, ים) 39987-11-20 **מדינת ישראל נ' תורג'מן** (12.1.23) ובת"פ (מחוזי, ת"א) 53090-10-19 **מדינת ישראל נ' כהן** (8.11.22) - נקבע בגין יבוא של 8,400 מ"ל MDMA, מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 52 חודשים ובין מאסר לתקופה של 85 חודשים. משיקולי שיקום הוטל על אחד המעורבים מאסר לתקופה של 18 חודשים, על מעורב נוסף מאסר לתקופה של 28 חודשים, ועל השלישי, בגין סיוע ליבוא, מאסר לתקופה של 9 חודשים בדרך של עבודות שירות. ערעורו של אחד הנאשמים תלוי ועומד (ע"פ 1453/23);

- בת"פ (מחוזי, מרכז) 67527-03-18 **מדינת ישראל נ' בוירסקי** (29.12.19) - בגין יבוא של MDMA במשקל של 7.261 ק"ג, וכן קוקאין במשקל של 1.017 ק"ג, נקבע מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 4.5 ובין מאסר לתקופה של 7.5 שנים. משיקולי שיקום ותוך חריגה מהמתחם, הוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 18 חודשים;

- בת"פ (מחוזי, מרכז) 46786-04-18 **מדינת ישראל נ' יבלנוב** (14.11.19) - בגין יבוא 31,243 טבליות MDMA נקבע מתחם הנע בין מאסר לתקופה של 48 ובין מאסר לתקופה של 78 חודשים, והוטל על הנאשם מאסר לתקופה של 20 חודשים, בשל שיקום;

34. הגעתי לכלל מסקנה כי בעניינם של שני הנאשמים מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות סטייה ממתחמי הענישה שנקבעו.

35. נאשם 1 הודה במיוחס לו, ובכך חסך שמיעת עדויות, לרבות עדים מחו"ל, על כל הקשיים הכרוכים

בכך. מתסקירי שירות המבחן עולה, כי נאשם 1 נחשף להתנהגויות עברייניות בצעירותו, וכן להתמכרות ולאלימות מצד בני משפחתו הקרובים. הוא ניהל אורח חיים הישרדותי ועברייני ואת התמכרותו הסתיר הנאשם מסביבתו, לרבות מבת זוגו מזה 23 שנים. עוד עולה מתסקיר שירות המבחן, כי ברקע לביצוע העבירה מושא כתב האישום עומד שימוש בסמים, שהגביר את הצורך שלו להתפרנס.

נאשם 1 היה נתון במעצר ממשי במשך כ-9 חודשים, עד ששוחרר למסגרת לטיפול בהתמכרויות ב"קהילת הדרך", שם השתלב במהירות והביע מוטיבציה לטיפול. נאשם 1 אף ביטא רצון לפתוח פרק חדש בחייו, גילה הבנה לסכנות הכרוכות בביצוע העבירה המיוחסת לו, פיתח מודעות לדפוסים המרמה וההתמכרות בחייו, הכיר בנזקקותו לטיפול מעמיק, והתמיד במסגרת הטיפולית. תחילה אמנם דווח כי הנאשם מצוי בשלבים ראשוניים והגנתיים של הכחשה, אולם, בהמשך, הוא סיים את ההליך בקהילה בהצלחה, בה שהה כתשעה חודשים. הוא עבר לטיפול בהוסטל, בו שהה במשך כ-6 חודשים נוספים, השתלב בעבודה, מילא תפקיד סגן רכז, ולקח חלק פעיל בקבוצות טיפוליות. הוא החליף דפוסי הסתרה ומניפולטיביות בכנות ואכפתיות, הכיר בהתמכרותו, חלה הטבה משמעותית במצבו, והוא הביע מוטיבציה להמשיך לטפל בעצמו ולשמר את השינוי שעבר. לאור האמור, המליץ שירות המבחן לסיים את ההליך בעניינו בהטלת צו מבחן וצו שירות לתועלת הציבור בלבד.

36. נאשם 1 עבר, אפוא, הליך שיקומי משמעותי וממושך. עולה מהתסקיר כי הנאשם ביצע את העבירה על רקע התמכרותו, ומכאן שיש בהליך הטיפולי המוצלח שעבר כדי להפחית מהסיכוי לחזרתו לדפוסים עברייניים. יוער לעניין זה, כי טענת התביעה, לפיה לא הוכחה התמכרותו של הנאשם, תמוהה מאוד בנסיבות אלו, ונוכח תסקירי שירות המבחן. הנאשם הביע בדברו האחרון את תודתו על ההזדמנות שניתנה לו - לראשונה בחייו - לעבור הליך שיקומי. מכאן, שיש מקום לסטות באופן משמעותי ממתחם העונש ההולם שנקבע.

עם זאת, לא ניתן לסטות מהמתחם כהמלצת שירות המבחן, שכן ההמלצה מקלה יתר על המידה והיא אינה נותנת משקל מספק לחומרת העבירה, לנסיבות ביצועה על ידי נאשם 1, לחלקו במסכת העבריינית ולעברו הפלילי המכביד, והיא אינה עולה בקנה אחד עם עיקרון ההלימה. יש להדגיש כי עברו הפלילי של הנאשם כולל מספר רב של הרשעות בעבירות אלימות קשות, עבירות רכוש, סמים ועוד. עם זאת, לא התעלמתי מהעובדה כי רוב עברו הפלילי של הנאשם ישן. הרשעתו האחרונה בישראל היא משנת 2019 בגין עבירה שבוצעה בשנת 2014. לעניין זה, לא לקחתי בחשבון את הרישום שביקשה התביעה להגיש מחו"ל (ראו החלטתי מיום 17.7.23).

37. נוכח הליך השיקום המשמעותי שעבר נאשם 1, יש לסטות, כאמור, באופן משמעותי ממתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו. עם זאת, נוכח חומרת העבירה ועברו הפלילי של נאשם 1, יש להטיל עליו מאסר בפועל. יש לקוות שלא יהיה בכך כדי להסיט את הנאשם, סוף סוף, מדרכו הטובה.

38. נאשם 2 נעדר עבר פלילי וזו הסתבכותו הראשונה עם רשויות אכיפת החוק. הנאשם נשוי ואב לבן צעיר. הוא שירת כלוחם בסיירת צנחנים, שירת שירות מילואים קרבי פעיל, ועובד למחייטו בחברה להפעלת כלי טייס בלתי מאוישים. גם נאשם 2 הודה במיוחס לו, ואף נטל אחריות על מעשיו והביע צער ביחס להסתבכותו בפלילים. הוא היה נתון במעצר לראשונה בחייו במשך למעלה מחודשיים וכן במעצר בפיקוח אלקטרוני במשך כחמישה חודשים.

נאשם 2 נוטל חלק בהליך טיפולי מזה כתשעה חודשים והוא מביע מוטיבציה להמשיך בהליך הטיפולי. לפי דו"ח "התחלה חדשה" ותסקירי שירות המבחן, הוא מתמיד בהגעה למפגשים הטיפוליים, והחל להבין את הזרזים להתנהלותו הבעייתית, תוך בחינה והעמקה. עוד עולה, כי הוא חש תחושת אשמה ביחס למניעים שהובילו לביצוע

העבירה, ולהשלכותיה עליו ועל משפחתו.

שירות המבחן העריך כי הצלחתו של הליך הטיפול תפחית את הסיכון הנשקף מנאשם 2. נוכח האמור, ואף שנותרה לו כברת דרך, הכוללת, להערכת שירות המבחן ומרכז "התחלה חדשה", העמקה בנסיבות לפערים בין תפקודו החיצוני התקין ובין מאפייני העבירה. שירות המבחן המליץ להטיל על נאשם 2 מאסר בדרך של עבודות שירות לצד צו מבחן, וזאת על מנת לאפשר לו להשלים את ההליך הטיפולי. הטלת עונש של מאסר בפועל, בנסיבות אלו, יסכל את הליך השיקום ויפגע בו ובמשפחתו.

39. כאמור, על ארז, אשר הורשע גם הוא בעבירה של סיוע ליבוא סם מסוג ובכמות שאינם ידועים, הוטל מאסר לתקופה של 9 חודשים בדרך של עבודות שירות, תוך סטייה ממתחם העונש שנקבע בעניינו. חלקו של נאשם 2 בעבירה דומה לחלקו של ארז, והפגיעה בערכים החברתיים כתוצאה מביצוע העבירה בה הורשע היא ברף בינוני. גם הוא מציג פוטנציאל שיקומי גבוה. מכאן, שאין מקום להבחנה מהותית בין השניים ביחס לעונש ויש לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינו של נאשם 2.

40. לפי חוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 9.7.23, נאשם 2 נמצא מתאים לעבודות שירות במגבלות.

סיכום

41. לאור כל האמור, אני גוזרת על הנאשמים את העונשים הבאים:

על נאשם 1 -

א. מאסר לתקופה של 18 חודשים, בניכוי ימי מעצרו מיום 12.6.21 ליום 2.3.22;

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים, והתנאי הוא שבמשך שלוש שנים מיום שחרורו לא יעבור כל עבירת סמים מסוג פשע;

ג. קנס בסכום של 8,000 ₪, שישולם ב-8 תשלומים שווים, הראשון לא יאוחר מיום 1.8.23, והיתרה לא יאוחר מ-1 לכל חודש קלנדרי שלאחר מכן.

על נאשם 2 -

א. מאסר לתקופה של 9 חודשים, שיבוצע בדרך של עבודות שירות במגבלות לפי חוות דעת הממונה מיום 9.7.23. הנאשם יתייצב לביצוע עבודות השירות ביום 18.9.23 עד השעה 08:00;

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 10 חודשים, והתנאי הוא שבמשך שלוש שנים מהיום לא יעבור כל עבירת סמים מסוג פשע;

ג. קנס בסכום של 4,000 ₪, שישולם ב-4 תשלומים שווים, הראשון לא יאוחר מיום 1.8.23, והיתרה לא

יאוחר מ-1 לכל חודש קלנדרי שלאחר מכן;

ד. צו מבחן לתקופה של 12 חודשים.

גזר הדין יומצא לידי הממונה על עבודות שירות ולידי שירות המבחן.

ניתן והודע היום כ"ח תמוז תשפ"ג, 17/07/2023 במעמד הנוכחים.

אפרת פינק, שופטת